

kona na ochranu republiky, ktoré pozdávšie, ako profesor vydal opatrené podrobným a jasným výkladom jednotlivých ustanovení. Na začiatku v roku 1922 habilitoval sa na právnickej fakulte univ. Komenského, kde bol téhož roku menovaný riadnym profesorom práva trestného a trestného poriadku, v r. 1924—1925 bol dekanom a nasledujúceho roku prodekanom. Jako všetci profesori tunajšej fakulty má prof. Milota ľvi podiel na vybudovaní a obohacení právnickej fakulty, medzi nimiž vybudovanie ústavu práva trestného a ústavu kriminologickeho nebolo úkolom najľahším.

Čo sa jeho vedeckej činnosti týče, prejavuje sa tato v celej riade spisov a článkov uverejnených v rôznych časopisoch pre kriminalne-politickú vedu a v poslednej dobe v časopise »Společnosti pro trestní právo« ktorého je prof. Milota hlavným redaktorom, a je to menovite jeho péro, jež dôkladne probiera aktuálne otázky vyvolane stále stúpajúcim významnou hesla »boj proti zločinnosti« hlavne odstránením onech sociálnych a spoločenských činiteľov, ktoré zločinnosť zapríčiňujú a podporuju. V tejto myšlienke charakterisuje sa cela jeho vedecká činnosť, ktoru uplatňuje vo svojich vedeckých prácich a hlavne pri budovaní noveho čl. trestného zákona v komisii min. spravdnosti pro reformu trestného práva již členom. Všetky práce a diela prof. Miloty vynikaju systematičnosťí prísnou logikou, v nichž vysvetľuje i ty nejsložitejší otázky právní jasno a srozumitelně a kde v každom vývodu je videl muže s praxí i teorií dokonale obeznámeného.

Pri prednáškach tak i do jeho výkladov zákonu vkláda prof. Milota každéj myšlenke potrebnou a náležitou životnosť a obraznosť, vyhýbajúc sa pri tom všetkéj příliš učenej šroubovanosti, suchosti a nezáživných a scholastických kontroversií, čímž študujícím pojmutie látky veľa usnadňuje, ale i dokonale zasvecuje; pre svoje kolegiálne vystupovanie těší sa prof. Milota, ako učitel a vódea všeobecnej óblíbe u všetkých s ktorými dojde vo styk, ať už úradne či súkromně. Velká účast na jeho prednáškách, seminárních a kriminologických cvičeních, sú toho najlepším dokladom.

Prajeme preto našemu milemu prof. Milotovi aby, dočkav sa tejto pätdesiatky pri svojej plodnej činnosti, poskytol nám možnost, abysme so stejne vrelými pocitmi, oslaviti mohli tiež jeho sedemdesiatku.

—tp—

Zemřel profesor Heveroch! Dojde-li k zúžení prostoru mezi la-
vicemi a katedrou profesorovou, stává se to zřídka mezi profesorem a posluchačem různých fakult a případy takovéto pak dosvědčují, že nejen téma, nýbrž i přednášející sám dovedl vzbuditi ve svých posluchačích opravdový interes. A přece případy takové se vyskytají. Profesor Heveroch nedávno zesnulý byl nejen znamenitým profesorem psychiatrie medikům, nýbrž byl učitelem celých generací právnických. Dovedl vzbuditi svým poutavým a při tom nenuceným výkladem zájem i u těch, jimž se často nedostávalo vůbec základů medicinských i psychologických. »Zopakujeme si něco ze středoškolské psychologie! Tak, co pak to jsou představy« atd. počínaly výklady Heverochovy, zatím co předváděl pacienty a dával je vyslychat posluchači, jež zásadně tituloval před chorými »doktory«, pozdvihuje tak také trochu beztoho pokleslé sebevědomí vyšetřovatelovo, jenž se strachoval, aby vše správně vyzkoumal. A profesor rád si zažertoval. Nebylo divu, že leckterí z posluchačů dbali, aby se nedostali za stůl vyšetřovat, ale co nevěděl vyšetřující, to pomáhal profesor, a otázkami a rozmluvou s pacientem vyzvídal se úchyľky v duševním stavu chorého. »Jak se jmenujete, kolik je vám let, kde jste se narodil, jaké je vaše zaměstnání, jste svoboděn, ženat, jste voják, proč jste sem přišel« a na poslední otázku se obyčejně navázala někdy rychlá, jindy ostýchavá odpověď chorého, jež vysvětlila celou duševní jeho tragedii. Profesor vedl pak rozbor choroby, pomáhal, kde diagnósa právnickova byla nesprávná, nezabíhaje nikdy do klinických detailů, ale zato objasňuje pečlivě, čeho si právník má především všimati. Respektoval stále a stále se opakující poklesky nezkušených juristů s vlídným úsměvem

a neškodným vtípem, ozařuje svým milým úsměvem chmurné okolí nemocných, ale s taktem jemu vrozeným a plnou vahou své vážnosti zašel vysvětlit i příčiny trudných následků, bez kazatelské přichuti a bez pósy moralistovy: »Tak to počíná: nestřídmost, pijáctví, prostituce... a tak to končí!« Zejména případy paranoie jako nejčastější, s nimiž právník se stýká ve svém denním životě, byly jeho oblíbeným tématem a dovedl žasnoucím právníkům odhalovat pravou podstatu kverulantů a drobných i velkých zločinců. Oživoval jim mrtvou literu. Jsem přesvědčen, že jeho posluchači právníci mnohokrát ve své praxi si naň vzpomínají. Děkuji mu za nové obzory, jež jim otevřel. Než, žel, je možno jen s díky vzpomínati jeho ušlechtilé památky. Neboť již nikdo neuslyší zvučného hlasu profesora Heverocha. Ča.

Sté výročí narozenin Hermenegilda Jirečka. Na den 13. dubna letošního roku připadá sté výročí narozenin Hermenegilda Jirečka, rytíře ze Samokova. Hermenegild Jireček byl bratr známého literárního historika a rakouského ministra kultu a vyučování Josefa a strýc neméně známého dějepisce slovanského a ministra bulharského Konstantina. Jireček pocházel ze staré rodiny kovářské, usazené ve Vysokém Mýtě. Hermenegild mladší svého bratra Josefa, studoval nejprve v Litomyšli a později v Praze, kdež spolu s bratrem při studiích na filosofické fakultě (1844—1846) a později též na fakultě právnické (1846 až 1850) oba se záhy ocitli ve víru vlasteneckého snažení tehdejšího studentstva. Proto jeho činnost spisovatelská po vzoru počátku jiných současných pracovníků vědeckých počala se beletrií. Ale když později Hermenegild Jireček přišel do Vídně, počal se věnovati studiu literatur slovanských a svou doktorskou disertací »Über Eigenthumsverletzungen und deren Rechtsfolgen nach dem altböhmischen Recht« r. 1855 podanou k promocii ve Štýrském Hradci mladý tehdy praktikant ministerstva kultu a vyučování ve Vídni, u něhož pak působil po plátech 40 let, zahájil svou činnost v oboru českých a slovanských právních dějin. A v tomto oboru získal si zásluh skutečně nehynoucích, třeba nelze upřít, že jeho činnost neobmezovala se pouze na právní historii, nýbrž šířila se i na literaturu, kde spolu s bratrem Josefem stál na straně obránců rukopisů Zelenohorského a Královédvorského a i na historii, kde zejména vedle zpracování historie svého rodného města věnoval se dějepisu místopisnému. Ale nelze říci, že by hodnotě jeho prací ubírala víra v pravost v podvržené rukopisy. Ať je to ve velkorysém zpracování »Slovanského práva v Čechách a na Moravě« (1861 až 1864) jehož první dva díly byly vydány i německy, či ať je to v monumentálním díle jeho edičním »Codex juris Bohemici«, neztrácí ceny jeho dílo zanícenou vírou v padělky. Za »Slovanské právo« byla mu nabízena profesura na právnické akademii v Záhřebě a universitní profesura ve Varšavě, ale jeho touha dostat se do Prahy byla zmařena odporem německých profesorů. Jestliže však jsou neb budou překonány výsledky jeho práce, ještě mnoho našich generací právnických, bude se obracet k jeho dílu edičnímu. Již se zdálo, jako by Jirečkovi bylo práno splnití dávný ediční program vytčený Palackým, ale opět jeho rozsáhlost a nepřítel osob nedovolily, aby jej mohl vyplnit. »Codex juris Bohemici« měl postupně obsáhnouti všechny právní památky Čech i Moravy. Nebylo však především myslitelné, aby všechny texty zpracovával nově a kriticky. Proto především hlavní důležitost jeho edice záleží ve vydání právních pramenů známých dotud jen v rukopisích neb starých tiscích, ale tím, že je dovedl spojit ve svazky společně s prameny již vydanými, stal se jeho »Codex« nepostrádatelnou pomůckou při badání i studiu přísně historickém. Jireček od 1867 vydal až do své smrti přes všechny finanční obtíže 13 svazků a podle původního rozsahu zbývalo vydati ještě 6 dílů. A tak neúnavný badatel a editor, když snad tušil, že jeho životní dílo zůstane torsem, vydal aspoň jakousi chrestomatii rozšířenou o některé právní prameny slovanské pod titulem »Svod zákonů slovanských« (1880). Jireček ze svých bohatých badatelských výzkumů a zkušeností vydal i biografickou příručku českých právníků (»Právnický život v Č. a na M.« 1903) a lexikálně upravený »Prove, Slovar slovanského práva« (1904).